

Zitting 2000-2001

18 april 2001

HANDELINGEN

COMMISSIEVERGADERING

COMMISSIE VOOR ECONOMIE, LANDBOUW, WERKGELEGENHEID EN TOERISME

Interpellatie van de heer Roland van Goethem tot mevrouw Vera Dua, Vlaams minister van Leefmilieu en Landbouw, over de kwaliteit van de producten uit biologische landbouw

Vraag om uitleg van de heer Jos De Meyer tot mevrouw Vera Dua, Vlaams minister van Leefmilieu en Landbouw, over de subsidiëring van verbeteringswerken aan landbouwwegen door het Vlaams Gewest, Afdeling Land

Vraag om uitleg van de heer Ludwig Caluwé tot mevrouw Vera Dua, Vlaams minister van Leefmilieu en Landbouw, over de onzekerheid over de juiste draagwijdte van het federaal akkoord over de regionalisering van de landbouw en de gevolgen ervan voor het Vlaams overheidsniveau

Vraag om uitleg van mevrouw Gisèle Gardeyn-Debever tot mevrouw Vera Dua, Vlaams minister van Leefmilieu en Landbouw, over het concept 'zorgboerderij'

Vraag om uitleg van mevrouw Gisèle Gardeyn-Debever tot mevrouw Vera Dua, Vlaams minister van Leefmilieu en Landbouw, over het aandeel van het platteland in het Vlaams actieplan Armoedebestrijding

Commissie voor Economie, Landbouw, Werkgelegenheid en Toerisme

Woensdag 18 april 2001

WAARNEMEND VOORZITTER : De heer Jef Van Looy

– *De interpellatie wordt gehouden om 10.07 uur.*

Interpellatie van de heer Roland van Goethem tot mevrouw Vera Dua, Vlaams minister van Leefmilieu en Landbouw, over de kwaliteit van de producten uit biologische landbouw

De voorzitter : Aan de orde is de interpellatie van de heer van Goethem tot mevrouw Dua, Vlaams minister van Leefmilieu en Landbouw, over de kwaliteit van de producten uit biologische landbouw.

De heer Van Goethem heeft het woord.

De heer Roland Van Goethem : Mijnheer de voorzitter, mevrouw de minister, collega's, op basis van een aantal persberichten heb ik moeten concluderen dat er zich nogal wat problemen voordoen op het vlak van het voedsel dat in de biolandbouw wordt geproduceerd. Ik zal een aantal economische problemen aanhalen, ook al vormen die niet het belangrijkste aspect van mijn bezorgdheid.

Ik verwijs bijvoorbeeld naar de melkproductie. Een biologische koe geeft per jaar enkele duizenden liters melk minder dan een koe die op een gewoon bedrijf staat. Op basis daarvan kunnen we al begrijpen waarom de biologische melk duurder is. Voor biologische suiker is er een vergelijkbare situatie. Eén hectare suikerbieten op de gangbare manier bewerken, vraagt ongeveer 15 manuren. Om dat op een biologische manier te doen zijn 225 manuren nodig. Die suikerbieten moeten in de fabriek dan nog op een speciale manier bewerkt worden. De fabrieken moeten namelijk een periode inlassen om de biosuikerbieten te raffineren tot biosuiker. Ook voor tarwe is er een vergelijkbare situatie. De tarweteelt heeft in de gewone landbouw

een grotere opbrengst per hectare dan in de biolandbouw.

Al deze zaken leiden ertoe dat de bioproducten duurder zijn voor de consument. Men zou dan ook mogen verwachten dat die bioproducten beter of minstens toch gezonder zijn. Dat is echter zeker niet altijd het geval.

Uit een routineonderzoek van de Algemene Eetwareninspectie dat vorig jaar werd uitgevoerd, blijkt dat eieren van scharrelkippen een veel hoger gehalte toxisch equivalent per gram bevatten. Ze bevatten meer dioxine en meer PCB's dan eieren van kippen uit een gewoon industrieel bedrijf. Dat is ook wel logisch natuurlijk. De vervuilende stoffen slaan neer op de bodem. Als een kip op die grond scharrelt, krijgt ze die giftige stoffen mee binnen. Dat gebeurt niet als men de kippen op een klassieke kippenboerderij binnen houdt. Het biologische ei is echter wel duurder. Er is een minderproductie, maar kwalitatief is er niets dat de meerprijs van dat ei verantwoordt.

Er is een vergelijkbare situatie met melk. Qua chemische samenstelling is melk die afkomstig is van een klassiek bedrijf, niet te onderscheiden van melk die afkomstig is van een biologisch bedrijf. Dat neemt niet weg dat deze laatste wel duurder is.

Dan is er ook nog het biologisch gekweekt vlees. Een onderzoek van het Expertisecentrum voor Landbouw, Natuurbeheer en Visserij uit Nederland geeft aan dat er bij biologisch gehouden varkens en koeien een grotere kans op lintworm is. Het enige voordeel is dat er minder antibiotica in het vlees zit, wat uiteraard ook wel belangrijk is. Bij een biologische kip of bij biologische eieren zou er ook een grotere kans op salmonella-aanwezigheid zijn. De meerprijs van het biologisch gekweekte product kan mijns inziens onvoldoende worden gerechtvaardigd.

Van Goethem

Dan is er de vraag wie die bioproducten koopt. Uit een studie daarover is gebleken dat de bioconsument meestal een stadsbewoner is, meer bepaald een vrouw tussen de 25 en de 40 jaar. Het is ook niet het inkomen van de mensen dat de doorslag geeft. De bioconsument situeert zich niet zozeer in de hogere inkomensklasse, maar in de middenklasse. Mensen kopen bioproducten voornamelijk uit bezorgdheid over hun gezondheid. Dat is een gevolg van de BSE-crisis, de PCB-crisis en van het mond- en klauwzeer – al kan de laatste ziekte absoluut niet worden vermeden door de biologische landbouw. De bezorgdheid van de consument over wat hij eet, is van belang.

De consument is bereid een meerprijs te betalen. Het is dan ook begrijpelijk dat biologisch geteeld voedsel tegen een meerprijs op de markt komt. Iemand die uit bezorgdheid voor zijn gezondheid een duurder product aankoopt, zou echter ook waar voor zijn geld moeten krijgen. De bioproducten worden immers aangeprezen als gezonder dan producten uit de klassieke landbouw, maar diverse studies tonen nu aan dat dit niet klopt. De consument van bioproducten moet worden gegarandeerd dat deze producten beter en gezonder zijn.

Mevrouw de minister, ik vraag u om de verbruiker de nodige garanties te bieden zodat de voedingsmiddelen met een biolabel dat label ook waard zijn. Ik bedoel daarmee dat de producten ofwel een hogere voedingswaarde moeten bezitten dan de klassieke producten, ofwel minder toxische stoffen mogen bevatten. Dat moet een voorwaarde zijn bij het toekennen van het label. We merken dat diverse producten die niet voldoen aan de criteria, het label krijgen toegekend. Ik vraag me dan ook af welke controlemiddelen u wilt of kunt creëren opdat de mensen die subsidies voor biologische landbouwproducten genieten, worden verplicht een eindproduct op de markt te brengen dat de meerkost ervan verantwoordt.

De voorzitter : Mevrouw Vertriest heeft het woord.

Mevrouw Isabel Vertriest : Mijnheer de voorzitter, ik wil fel reageren tegen de teneur van deze interpellatie. De jongste maanden wordt duidelijk een campagne gevoerd om biologische producten in een slecht daglicht te plaatsen. Ook mijn mailbox wordt overstelpt met informatie uit steeds dezelfde studie. De resultaten ervan staan echter in schril contrast met de resultaten uit testen van de landbouwfaculteit van de universiteit van Gent.

Ik ontken niet dat er problemen zijn, maar die bestaan zowel in de gangbare als in de biologische landbouw. Bepaalde gebieden kampen immers met vormen van vervuiling. Ik ken een heel traditionele boer die zijn melk niet langer kan verkopen omwille van de dioxines. Ik ben ervan overtuigd dat bio-boeren uit dezelfde streek met hetzelfde probleem kampen. Het klopt dat het milieuprobleem moet worden opgelost, maar ik weiger om de teneur van de campagne tegen de biovoeding te volgen. Volgens mij wordt die georkestreerd door de industriële landbouwsector met de bedoeling de biologische landbouw in diskrediet te brengen.

In december 2000 heeft de RUG een rapport uitgebracht, dat het resultaat was van groepswork door diverse professoren. Verschillende indicatoren in de gangbare landbouw en de biolandbouw werden met elkaar vergeleken. Op het vlak van de kwaliteit waren de resultaten van de bioproducten beter. De criteria waren residuen van pesticiden, nitraten, mycotoxines, zware metalen, ongewenste bestanddelen, BSE-risico en antibiotica. Bioproducten zijn qua kwaliteit even goed of beter.

Natuurlijk zijn ook voor biologische producten controles nodig. Het Biogarantielabel staat echter voor een van de meest gecontroleerde productie-methodes. Er wordt gewerkt aan de hand van een lastenboek en de controle is groot. Een van de problemen waarmee landbouwers die willen overschakelen van klassieke naar biologische landbouw kampen, zijn net de strikte voorwaarden die worden opgelegd.

Mijnheer Van Goethem, ik zou graag meer willen vernemen over het onderzoek waar u naar verwijst, want de resultaten ervan staan haaks op die uit andere wetenschappelijke onderzoeken. De biolandbouw moet natuurlijk even goed worden gecontroleerd als de rest. Kwaliteit en voedselveiligheid moeten worden gegarandeerd, maar op dat vlak moet geen onderscheid worden gemaakt tussen biolandbouw en de gangbare landbouw.

De voorzitter : Mevrouw de minister, collega's, duidelijkheid is nodig. De eerste vraag die daarbij moet worden gesteld is : 'wat is kwaliteit ?'. Een definitie opstellen is niet eenvoudig, want dat kan verschillen van product tot product.

Momenteel blijven vele vragen onbeantwoord. Wat is er aan de hand met de eieren ? Hoe zit het met salmonella ? Klopt de bewering uit reclamespotjes dat eieren van scharrelkippen geen cholesterol bevatten, of is het gehalte ervan afhankelijk van het aantal eieren ? Hoe zit het met het kiemgetal van

Voorzitter

melk ? Deze commissie heeft vorig jaar een bezoek gebracht aan een biologisch bedrijf. Dezelfde melk uit een klassiek bedrijf zou niet eens in aanmerking komen voor A-melk, laat staan voor AA-melk. Voor biologische melk is een klassering aan de hand van kiemgetallen blijkbaar niet nodig. Is het gebruik van antibiotica toegestaan in de biologische veeteelt ? Hoe gebeurt de controle op de vele biologische producten ? Wat moeten we geloven van alle wilde verhalen die de ronde doen ?

– *De heer André-Emiel Bogaert, voorzitter, treedt als voorzitter op.*

De voorzitter : Minister Dua heeft het woord.

Minister Vera Dua : Mijnheer de voorzitter, geachte collega's, vooraf wil ik toch stellen dat mijn beleid in elk geval gericht is op de uitbouw van een duurzame landbouw. Dat impliceert dat ter vrijwaring van de volksgezondheid de kwaliteit moet worden gegarandeerd, dat men rekening houdt met de randvoorwaarden inzake milieuzorg en ten slotte, dat het inkomen van de landbouwers moet worden gegarandeerd. Dat zijn de richtsnoeren van mijn beleid, en alle initiatieven moeten in dat licht worden beoordeeld. Wij streven ook naar nog meer diversificatie. We moeten de inkomensbronnen van de landbouwers uitbreiden, zodat ze economisch minder kwetsbaar worden. Een van de mogelijkheden is de biologische landbouw. Van de biologische landbouw kan worden gesteld dat hij voldoet aan de criteria van de duurzame landbouw.

Men mag de traditionele en de biologische landbouw niet tegenover elkaar te plaatsen. Sommige belangengroepen maken daar immers een gewoonte van, maar beide vormen vullen elkaar aan. In elk geval is het de bedoeling meer kansen te geven aan de biologische landbouw, die minder dan 1 percent van de sector vertegenwoordigt. De biologische landbouw moet kansen krijgen, en dat is in het verleden niet of onvoldoende gebeurd.

De wetgeving op de kwaliteit van landbouw- en voedingsproducten is essentieel voor de biologische landbouw, maar ook voor de landbouw in zijn geheel. Dat is een federale aangelegenheid. Gelukkig maar ligt aan die wetgeving een Europese regelgeving ten grondslag. Alle wetgeving inzake traditionele landbouw- en voedingsproducten geldt ook voor biologische producten. De wettelijke normering op het vlak van kwaliteit en gezondheid is voor de biologische landbouw- en voedselproducten niet lakser dan die voor de traditionele produc-

ten. Dat is hier nochtans gesuggereerd. Wat niet kan in de traditionele landbouw op het vlak van hygiëne wordt evenmin aanvaard voor biologische producten. Een sluitende controle op alle producten en productiewijzen moet elke consument voldoende garanties bieden inzake kwaliteit en voedselveiligheid. Dat is een basisrecht van elke consument.

In de pers werd bericht over PCB-vervuiling. Ik veronderstel dat deze berichten juist zijn, want ze waren gebaseerd op wetenschappelijke gegevens. Deze vervuiling heeft niet te maken met de biologische productiemethode op zich, maar met het feit dat dieren scharrelen in een vervuilde omgeving. Er moet dringend iets worden gedaan aan de vervuiling van het leefmilieu, en dan vooral aan de vervuiling met PCB's.

Er is een verschil tussen de behandeling van biologische en traditionele producten. De Europese regelgeving schrijft voor dat biologische producten met het biolabel aan een aantal criteria moeten voldoen. Deze zaak is in een verordening geregeld. Als een label verwijst naar de biologische productiemethode, moet het product aan specifieke productieregels voldoen. De principes van de biologische landbouwproductie die men moet respecteren, zijn opgenomen in een bijlage bij de verordening. Er is een lijst van toegelaten producten voor bemesting en grondverbetering. Ik ga ervan uit dat antibiotica mogen worden gebruikt ter bestrijding van ziekten, maar niet als ziektepreventiemiddel of als groeistimulus. In de traditionele landbouw is dat wel het geval : daar krijgen varkens antibiotica toegediend om ze zo vetter te mesten. Dat leidt ertoe dat mensen resistent worden tegen bepaalde ziektebestrijders. Er is ook een lijst van toegelaten producten ter bestrijding van parasieten en ziekten, en er zijn verduidelijkingen over de toegelaten zaadbehandeling. Dat alles zijn dus voorwaarden die bijkomend worden opgelegd.

De controle op de biologische landbouw is bijzonder. In België heeft de federale overheid twee organismen erkend om controles uit te oefenen op de naleving van de wetgeving over biologische landbouw, namelijk BLIK en Ecocert. Men zegt me dat de controle grondig gebeurt. Ik wil gerust eens laten onderzoeken of dat wel zo is. Ik ga er wel van uit dat dit effectief het geval is, want er is een grote sociale controle en de twee organismen controleren slechts een relatief klein aantal bedrijven. Zij controleren wel de naleving van het lastenboek. Andere problemen behoren tot de bevoegdheid van de Inspectie Volksgezondheid, nu het federaal agentschap. De biosector wordt tweemaal gecon-

Dua

troleerd, namelijk eenmaal door de normale inspectie en eenmaal via de reglementering die specifiek op de biolandbouw van toepassing is. Op basis van deze controles, die Europees zijn vastgelegd, worden biolabels toegekend. De controles op de biologische landbouw komen bovenop de wettelijke controles door het federale ministerie van Volksgezondheid. Er wordt bovendien nog een jaarlijkse controle gehouden om na te gaan of deze bedrijven zich aan de voorgeschreven productiemethoden houden.

In de inleiding van de heer Van Goethem lees ik een opsomming van wetenschappelijke argumenten die geen voordeel zien in de biologische productiemethode en de biologische producten. Het Vlaams regeerakkoord heeft het pleidooi van een breed middenveld onderschreven. Dit middenveld, waaronder de KAV, het ACV en de milieubeweging, heeft onder meer 10 procent biolandbouw in 2010 geëist. Die eis werd opgenomen in het Vlaams regeerakkoord om aan te tonen dat de biosector moet worden bevorderd, of dat ten minste de randvoorwaarden moeten worden gecreëerd om de sector tot ontplooiing te brengen.

Ik wens de voordelen van biolandbouw even op een rijtje te zetten. Ten eerste is het gebruik van herbiciden en pesticiden niet toegelaten. Dit is uiteraard beter voor het milieu en is bovendien een garantie voor het ontbreken van residuen in het voedsel. Ik zal u op een later tijdstip de cijfers bezorgen van de pesticidemetingen die werden uitgevoerd door de VMM. Er is wel degelijk een groot probleem, maar de biolandbouw zet een stap in de goede richting.

Ten tweede is er een totaal verbod op preventief gebruik van antibiotica en andere groeibevorderaars. Dit heeft het voordeel dat de resistentieproblematiek voor een gedeelte wordt teruggedrongen. Ten derde bestaat de globale beperking tot 170 kilogram stikstof uit dierlijke mest per hectare, en bovendien mag geen kunstmest gebruikt worden. De mestproblemen in de landbouw worden daarvoor aangepakt in de kwetsbare gebieden. De biolandbouw kan op het vlak van de immense mestproblematiek een voortrekkersrol spelen.

Ten vierde wordt gebruikgemaakt van resistente rassen, waarvan men weet dat ze resistenter zijn tegen bepaalde kwalen. Er is een verbod op gebruik van genetisch gemanipuleerde rassen, en de nadruk ligt op preventieve in plaats van op curatieve maatregelen. Ten vijfde worden ook op het vlak

van het dierenwelzijn vrij strikte eisen gesteld. We krijgen dus weer scharrelkippen in plaats van legbatterijkippen.

De biolandbouw heeft grote voordelen, wat ook tegemoet komt aan een stijgende bekommernis bij de consumenten. Het is niet onomstotelijk bewezen dat biologische producten in alle gevallen ook als gezonder moeten worden bestempeld dan gangbare producten. Als men echter biogroenten consumeert, heeft men de garantie dat die niet met chemische bestrijdingsmiddelen bespoten zijn. Als men biovlees eet, weet men dat dit afkomstig is van dieren waarbij niet automatisch antibiotica in het voer werden verwerkt en dat deze dieren in stressvrije omstandigheden werden grootgebracht. Dit wordt door veel consumenten als een belangrijke meerwaarde ervaren.

De rechtstreekse positieve gevolgen van biologische producten op het vlak van gezondheid kunnen misschien niet in alle omstandigheden onomstotelijk vastgesteld worden, de onrechtstreekse positieve gevolgen voor de volksgezondheid zijn onmiskenbaar. Ik sluit mij aan bij mevrouw Vertriest en de heer Van Goethem dat men in bepaalde gevallen misschien een omgekeerde vaststelling kan doen, maar in het algemeen zijn de gevolgen van de biologische landbouw op de volksgezondheid onmiskenbaar. Biologische landbouw verspreidt geen chemische bestrijdingsmiddelen of meststoffen in de omgeving, wat in heel wat gebieden een aanzienlijk effect heeft op de achtergrondvervuiling.

Het zijn niet in eerste instantie de biologische producenten die de prijs bepalen van biologische producten, maar de markt. Het feit dat de markt, en bijgevolg ook de machtige grootdistributiesector en de grootwarenhuizen een extra vergoeding willen betalen voor biologische producten, bewijst dat deze producten dat in onze vrije markteconomie waard zijn. Het toont bovendien aan dat een toenevende groep consumenten bereid is te betalen voor een productiemethode die heel wat minder belastend is voor ons leefmilieu.

Mijnheer Van Goethem, ik vind het jammer dat u met deze tendentieuze interpellatie deze positieve evolutie blijkbaar tracht te ondermijnen. Het feit dat het vooral vrouwen zouden zijn of stadsmensen uit de middengroep die deze producten consumeren, is niet belangrijk. Een steeds grotere groep in onze samenleving heeft aandacht voor volksgezondheid, de kwaliteit van het leefmilieu en het dierenwelzijn. We moeten hier positief op inspelen. Niemand is immers verplicht deze producten te

Dua

kopen. Er is in ieder geval een kleine marktniche. Die wordt nu ingevuld met producten van bioboeren uit het buitenland. U pleit altijd voor de Vlaamse eigenheid. Ik stel dan ook voor dat we proberen de Vlaamse boeren ervan te overtuigen die niche in te vullen. Op die manier moeten we geen bioproducten meer uit het buitenland invoeren.

De voorzitter : De heer Van Goethem heeft het woord.

De heer Roland Van Goethem : Mevrouw de minister, ik dank u voor uw uitgebreid antwoord. Heb ik goed begrepen dat u stelt dat de criteria voor het biolabel niet slaan op de kwaliteit van het eindproduct, maar op de manier van kweek of teelt ?

Minister Vera Dua : Ja, maar dat werkt uiteraard ook door op de kwaliteit van het eindproduct.

De heer Roland Van Goethem : Voor het eindproduct zelf gelden dus dezelfde normen. Ik wil duidelijk stellen dat ik geen bezwaar heb tegen de biolandbouw op zich, maar wel tegen de promotie die momenteel voor biolandbouw wordt gevoerd. Daarbij wordt als argument gebruikt dat men een gezonder product koopt, terwijl we moeten vaststellen dat het eindproduct in kwestie gewoon aan dezelfde criteria moet beantwoorden.

Minister Vera Dua : De producten uit de biolandbouw zullen door de gehanteerde productiemethode in veel gevallen sowieso beter scoren. Er zijn bijvoorbeeld totaal geen residuen van pesticiden omdat die gewoonweg niet gebruikt worden.

Veel mensen zijn inderdaad bezorgd om kwaliteit en gezondheid. Daarnaast zal de bioconsument toch ook in belangrijke mate belang hechten aan de productiewijze en alles wat daarmee samenhangt. Ik denk dan aan zaken zoals dierenwelzijn, milieuzorg, enzovoort. Het is misschien wel mogelijk dat de media de biolandbouw iets te eenzijdig benaderen.

Tot slot wil ik toch ook nog een persoonlijke mening naar voren brengen : ik vind echt dat een aantal bioproducten beduidend beter smaken.

De heer Jef Van Looy : Dat is natuurlijk zeer subjectief.

Minister Vera Dua : Dat is inderdaad zo. Misschien spelen daarbij ook psychologische factoren een rol.

Hoe dan ook, ik heb dat zeer sterk bij tomaten en bij aardbeien. Alles wat met hydrocultuur gebeurt, heeft sowieso een mindere smaak.

De voorzitter : De heer Van Goethem heeft het woord.

De heer Roland Van Goethem : Ik wil nog even reageren op wat mevrouw Vertriest heeft gezegd. De meeste gegevens heb ik gehaald uit een rapport van de heer Luc Busschaert van de universiteit van Gent.

Minister Vera Dua : Die bron wil ik toch echt wel in vraag stellen.

De heer Roland Van Goethem : De wetenschappelijke gegevens komen uit een routineonderzoek van de Algemene Eetwareninspectie. Ik denk niet dat we die mensen ervan kunnen verdenken betrokken te zijn bij een complot om de biolandbouw de duivel aan te doen.

Mevrouw Isabel Vertriest : Die bron willen we wel aanvaarden.

De voorzitter : De heer Van Looy heeft het woord.

De heer Jef Van Looy : Mevrouw de minister, als we het hier hebben over kwaliteit, gaat het dus vooral over het teeltsysteem. Het gaat dus niet echt over inhoudelijke kwaliteit. U zegt dat biologische landbouw dubbel wordt gecontroleerd. Ik wil er dan toch op wijzen dat er dertig jaar geleden op de groenteveilingen al dubbel werd gecontroleerd. De sector heeft zichzelf altijd al gecontroleerd. Dat is zo in elke teelt. Daarnaast zijn er dan nog de andere controles. Er is dus altijd al een dubbele controle geweest.

U zegt ook dat er geen chemische meststoffen mogen worden gebruikt. U moet me te gelegener tijd toch eens uitleggen wat het verschil is tussen nitraat afkomstig van chemische meststoffen en nitraat afkomstig van organische mest.

Minister Vera Dua : Mijnheer Van Looy, dat moet u toch weten. Stalmest is een bodemverbeteraar. Het nitraat wordt zeer geleidelijk vrijgegeven. Er is veel minder uitspoeling. Het is net dankzij u dat daarover iets in het MAP-2 staat. De nitraatmoleculen is natuurlijk wel dezelfde, maar het effect is toch wel anders.

De heer Jef Van Looy : Mevrouw de minister, met chemische bemesting kan men op een heel gerichte manier bemesten. Als men stalmest gebruikt, geeft

Van Looy

men naast nitraat ook nog heel wat andere meststoffen die misschien niet altijd nodig zijn. Bovendien weet u toch ook dat het verlies van nitraat uit organische meststoffen veel hoger ligt dan bij kunstmeststoffen.

Minister Vera Dua : Wat u nu zegt, is eigenlijk een pleidooi voor het zogenaamde tussenschot. Met chemische meststoffen is het inderdaad wel mogelijk om te finetunen. Een goede boer neemt dus als basis organische mest, en zal dan heel selectief kunstmeststoffen gebruiken.

De heer Jef Van Looy : Dat hangt gewoon van de teelt af.

Minister Vera Dua : Inderdaad, maar nu zitten we in een discussie over de mestproblematiek.

De heer Jef Van Looy : U pleit er ook voor dat onze Vlaamse landbouwers biogroenten zouden beginnen telen. Nu vindt men in de rekken immers vooral buitenlandse producten. Als u dat echt wilt stimuleren, dan zult u zich toch wat inschikkelijker moeten opstellen ten opzichte van de glasteelt. Bovendien moet er dan ook echt glas worden gebruikt, en geen plastic.

Minister Vera Dua : Dat is natuurlijk weer een andere discussie.

De voorzitter : Mevrouw Vertriest heeft het woord.

Mevrouw Isabel Vertriest : Het is wel duidelijk dat er inzake bioteelt nog altijd veel behoefte is aan onderzoek. In het verleden werd de bioteelt altijd stiefmoederlijk behandeld. Ik geef een voorbeeld. Pas de voorbije twee jaar komt de biolandbouw aan bod op de studiedagen van de landbouwfaculteit in Gent. Daarvoor werd nooit met een woord gerept over die biolandbouw. Het is dus echt noodzakelijk dat we verder onderzoek in de bioteelt stimuleren.

Mijnheer Van Looy, u moet toch ook toegeven dat de biolandbouw in ieder geval een positief effect heeft op de bodemstructuur. Organische bemesting is trouwens zeer belangrijk voor het vasthouden van de kunstmatige meststoffen.

De heer Jef Van Looy : Mevrouw Vertriest, u weet toch ook dat er in Vlaanderen heel wat bodems zijn waar het gehalte aan organische stof veel te hoog is. Bij gronden waar men al jarenlang stalmest gebruikt, ligt dat gehalte zo hoog dat de planten de noodzakelijke stoffen niet meer kunnen opnemen.

De voorzitter : Mevrouw Merckx heeft het woord.

Mevrouw Trees Merckx-Van Goey : Ik steun het verzoek van mevrouw Vertriest. Het is inderdaad nodig dat er meer onderzoek komt inzake biolandbouw. Bovendien pleiten alle betrokken actoren ervoor om de drie soorten landbouw naast elkaar te laten bestaan.

Minister Vera Dua : We zijn momenteel bezig met de oprichting van het Steunpunt Duurzame Landbouw. Daarbij zal uiteraard aandacht worden besteed aan de biolandbouw. Er zal waarschijnlijk op een gecoördineerde manier worden samengewerkt met een universiteit. Ik ga ervan uit dat we in de toekomst ook in coördinatie met het CLO zullen kunnen werken. Op die manier hoop ik dat we tegen het einde van de legislatuur duidelijk kunnen aangeven welke aspecten van de biolandbouw nader onderzocht moeten worden. Momenteel zijn er inderdaad nog heel wat leemtes.

De voorzitter : Het incident is gesloten.

Vraag om uitleg van de heer Jos De Meyer tot mevrouw Vera Dua, Vlaams minister van Leefmilieu en Landbouw, over de subsidiëring van verbeteringswerken aan landbouwwegen door het Vlaams Gewest, Afdeling Land

De voorzitter : Aan de orde is de vraag om uitleg van de heer De Meyer tot mevrouw Dua, Vlaams minister van Leefmilieu en Landbouw, over de subsidiëring van verbeteringswerken aan landbouwwegen door het Vlaams Gewest, Afdeling Land.

De heer De Meyer heeft het woord.

De heer Jos De Meyer : Mijnheer de voorzitter, mevrouw de minister, collega's, bij de bespreking van het plan voor het Vlaams plattelandsbeleid werd door meerdere collega's gewezen op de waardevolle financiële ondersteuning die er in het verleden steeds was vanuit de afdeling Land voor de verbeteringswerken aan landbouwwegen die werden uitgevoerd door polderbesturen. In dit verband is er het volgende probleem.

Polderbesturen die recent dossiers hebben ingediend voor de financiële ondersteuning van verbeteringswerken aan landbouwwegen, ontvangen nu het bericht dat het weinig waarschijnlijk is dat de vermelde dossiers op korte of zelfs op langere ter-

De Meyer

mijn nog voor subsidiëring in aanmerking zullen komen. De kredieten die gepland waren voor het verbeteren van landbouwwegen zouden op een termijn van ongeveer drie jaar overgedragen worden naar andere en bredere inrichtingsinstrumenten zoals de landinrichting. Zo werd beslist om de kredieten reeds vanaf 2001 gevoelig in te krimpen. Gespreid over een periode van een drietal jaar wordt aldus een volledige afbouw beoogd.

Mevrouw de minister, ik heb geen probleem met een meer multifunctionele benadering van de inrichting van de open ruimte, maar dit mag niet als consequentie hebben dat alle middelen geheroriënteerd worden naar de landinrichting, waardoor andere, waardevolle projecten geschrapt moeten worden. Als dit op deze eenzijdige manier gebeurt, zijn onze plattelandsgemeenten en hun inwoners daarvan eens te meer het slachtoffer. Mevrouw de minister, wat is uw houding in verband met de subsidiëring van verbeteringswerken aan landbouwwegen door het Vlaams Gewest ?

De voorzitter : Minister Dua heeft het woord.

Minister Vera Dua : Mijnheer de voorzitter, dames en heren, in het verleden konden zowel gemeenten als Polders en Wateringen een gewestsubsidie krijgen voor de verbetering van landbouwwegen. Sinds de oprichting van het investeringsfonds voor de gemeenten bleef enkel nog de subsidiëringmogelijkheid voor Polders en Wateringen bestaan. Deze mogelijkheid werd door een aantal Polders en Wateringen in ruime mate aangewend om de landbouwwegen waarover ze de beheersbevoegdheid hadden, te verbeteren.

Het voeren van een nieuw beleid vergt echter heel wat financiële middelen en impliceert dat een aantal uitgavenposten aan een grondig onderzoek moeten worden onderworpen. Binnen het geheel van de beleidsinstrumenten die worden gefinancierd met de kredieten van het begrotingsprogramma 61.4 van het landbeheer, is de verbetering van landbouwwegen het enige instrument dat niet op een brede multifunctionele benadering is gefundeerd. Daarom werd bij de opmaak van de begroting voor het jaar 2001 de principiële beslissing genomen om de kredieten voor de subsidiëring van Polders en Wateringen voor de verbetering van landbouwwegen op programma 61.4, op een termijn van maximaal vier jaar af te bouwen. Tegenover het jaar 2000 werd het krediet voor 2001 reeds gehalveerd. Het is de bedoeling enkel nog de dossiers in overweging te nemen waarvan het vooront-

werp reeds werd goedgekeurd door de directeur-generaal van de administratie Aminal. Het gaat over zeven dossiers en een geraamde subsidie van ongeveer 95 miljoen frank.

Alhoewel de goedkeuring van het voorontwerp geen juridische verbintenis inhoudt in hoofde van het Vlaams Gewest, leek het mij toch verantwoord tijdens de overgangsfase de nodige kredieten voor de voormelde dossiers op te nemen in de begrotingen van de jaren 2001 tot en met 2004. Deze dossiers komen dus nog voor subsidiëring in aanmerking indien de budgetten dit toelaten en de juiste procedure binnen een redelijke termijn verder kan worden afgehandeld. De subsidies kunnen pas effectief worden verleend indien rekening wordt gehouden met de opmerkingen van de betrokken provinciale technische diensten en de administratie, en de nodige vergunningen worden verkregen.

Tegenover de vermindering van het krediet voor verbetering van landbouwwegen met 28 miljoen frank, staat een toename van de kredieten die ter beschikking worden gesteld van Polders en Wateringen van 75 miljoen frank voor kleinschalige erosiebestrijdingsmaatregelen, 27 miljoen frank voor landinrichtingswerken en 12 miljoen frank voor beheersovereenkomsten met landbouwers. U merkt het probleem : voor het oplossen van een aantal dringende problemen moeten op andere plaatsen subsidiestromen worden ingeperkt.

Een nieuw subsidiëringbesluit voor werken op initiatief van de Polders en Wateringen zal ter goedkeuring aan de regering worden voorgelegd. Daarin zal onder meer de subsidiëring worden opgenomen van de verbetering van wegen die functioneel zijn voor het waterbeheer. Ik denk hierbij aan een toegangsweg naar een pompgebouw of omstandigheden waarvan kan worden aangetoond dat het aanleggen of verbeteren van een weg van essentieel belang is voor het waterbeheer. In die kredieten zal worden voorzien worden op programma 61.5 van het landbeheer.

Ik sluit niet uit dat er op termijn een heroriëntering komt. Dat kan als blijkt dat een enorme hiaat is ontstaan door het wegvallen van de subsidies. Het is bijgevolg mogelijk dat de zaak opnieuw wordt bekeken, op voorwaarde dat alles wordt gezien in het grote geheel van het geïntegreerd plattelandsbeleid. Een ruimere visie dan vandaag zal daarbij nodig zijn.

De voorzitter : De heer De Meyer heeft het woord.

De heer Jos De Meyer : Mijnheer de voorzitter, mevrouw de minister, dat in meer middelen wordt voorzien voor een aantal nieuwe projecten, kan ik enkel toejuichen. Dat dit moet gebeuren ten koste van waardevolle projecten die tot nu toe werden ondersteund, betreur ik. Ook de besturen van de polders delen mijn mening.

Heel recent hebben meerdere polderbesturen uit mijn regio een beroep gedaan op de subsidiëringmogelijkheden. U zult worden uitgenodigd voor een bezoek aan een van de projecten, zodat u zich ter plaatse kunt vergewissen van het waardevolle werk dat wordt geleverd.

Uit uw antwoord onthoud ik vooral dat – indien nodig – in de toekomst toch middelen ter beschikking zullen worden gesteld en dat u bereid bent om de zaak opnieuw te bekijken. Misschien is het goed om te onderzoeken wat kan worden gedaan via de middelen van het plattelandsbeleid.

Bij een bezoek aan projecten, zult u merken dat ook in het verleden werd gewerkt aan de hand van een ruimere visie. Misschien werd daar onvoldoende ruchtbaarheid aan gegeven.

Ik pleit er heel sterk voor om de middelen voor landbouwwegen niet verder te verminderen en zeker niet te schrappen.

De voorzitter : Het incident is gesloten.

Vraag om uitleg van de heer Ludwig Caluwé tot mevrouw Vera Dua, Vlaams minister van Leefmilieu en Landbouw, over de onzekerheid over de juiste draagwijdte van het federaal akkoord over de regionalisering van de landbouw en de gevolgen ervan voor het Vlaams overheidsniveau

De voorzitter : Aan de orde is de vraag om uitleg van de heer Caluwé tot mevrouw Dua, Vlaams minister van Leefmilieu en Landbouw, over de onzekerheid over de juiste draagwijdte van het federaal akkoord over de regionalisering van de landbouw en de gevolgen ervan voor het Vlaams overheidsniveau.

De heer Caluwé heeft het woord.

De heer Ludwig Caluwé : Mijnheer de voorzitter, mevrouw de minister, dames en heren, ik heb deze vraag zes weken geleden al ingediend. Op dat

ogenblik werd net het advies van de Raad van State bekendgemaakt op het ontwerp ter uitvoering van de Lambermontakkoorden en werd in de Kamer over een wetsontwerp gestemd over de wijziging van de bevoegdheden van het Federaal Voedselagentschap. Toen werd voor iedereen, ook voor de leden van de VU, duidelijk dat de over te dragen bevoegdheden voor Landbouw uitermate beperkt zouden zijn. Diverse waarnemers hadden dit al een jaar langer in de gaten, maar de heer Vankrunkelsven en mevrouw Van de Castele reageerden pas toen.

Zes weken later heeft deze vraag nog steeds nut. We beschikken ondertussen immers over de ontwerp tekst van de federale regering waarin tot uiting komt op welke wijze ze het advies van de Raad van State interpreteert. De besprekingen over de ontwerp tekst starten een dezer dagen in het federaal parlement. Deze vraag om uitleg kan die besprekingen heel misschien nog wat bijsturen. We blijven hopen dat iets meer uit de bus zal komen dan op het eerste zicht lijkt.

Mevrouw de minister, ik zou graag van u vernemen hoe u het wetsontwerp interpreteert ? Om het wat makkelijker te maken, overloop ik de tekst even. Punt 1 en 2 van artikel 6, paragraaf 1, ten vijfde van de bijzondere wet lijken volgens mij te bepalen dat DG 4 en DG 5 van het ministerie van Landbouw en alle activiteiten die ermee gepaard gaan, integraal worden overgedragen. Een andere versie luidt echter dat het enkel over de normering en controle gaat van alles wat met volksgezondheid, diergezondheid en plantengezondheid heeft te maken. Rasveredeling en zaken die noodzakelijk zijn voor de kwaliteit van de producten zouden daarbuiten vallen. Welke versie klopt ? Hoeveel ambtenaren en middelen zullen worden overgedragen ? Gaat het enkel over de overdracht van bevoegdheden en moet Vlaanderen zelf instaan voor de nodige ambtenaren en middelen ? De memorie van toelichting is op dit punt helemaal niet duidelijk. Uit de Nederlandstalige versie kan worden afgeleid dat ook ambtenaren en middelen worden overgedragen. De Franstalige tekst sluit dat uit en stelt dat DG 4 en DG 5 integraal worden overgedragen aan het Federaal Voedselagentschap.

Punt 3 bepaalt dat de inkomensvervangende maatregelen bij vervroegde uittreding van landbouwers federaal blijven. Het vreemde hieraan is dat federaal minister Gabriëls een jaar geleden precies dit aspect als een mogelijkheid tot regionalisering noemde. Ik vraag mij trouwens af waarom precies deze bepaling in de tekst wordt vermeld. Het gaat om een bijzonder klein punt, maar bovendien

Caluwé

wordt het volgende artikel van de bijzondere wet niet gewijzigd. Het gehele prijs- en inkomensbeleid blijft daardoor voor alle sectoren een federale aangelegenheid, dus ook alle inkomensvervangende maatregelen. Ik vind de bijzondere bepaling van punt 3 dan ook heel vreemd.

In punt 4 is bepaald dat het BIRB federaal blijft. De Raad van State is van oordeel dat de opname van een instelling in de tekst eigenlijk niet als een bevoegdheidsherverdelende maatregel kan worden beschouwd. Volgens de Raad van State moet men de bevoegdheid zelf in de tekst opnemen. De regering deelt die mening niet, en handhaaft de vermelding van de instelling in de tekst. Men had de bevoegdheid zelf moeten opnemen: 'de uitvoering van de verrichtingen en opdrachten vereist voor de toepassing van de verordeningen, aanbevelingen en richtlijnen van de Europese Gemeenschap, inzonderheid van die welke voor de marktordening, de invoer, de doorvoer en de uitvoer noodzakelijk zijn, en van de verrichtingen die tot de werkzaamheden van het Landbouwfonds behoren.'

Dat is heel wat. Theoretisch zou het BIRB al deze taken op zich kunnen nemen, hoewel het vandaag minder doet dan dat. Zal dat niet tot problemen leiden? In de praktijk kunnen de activiteiten van het BIRB worden uitgebreid, waardoor onduidelijk is wat er nu eigenlijk wordt gefederaliseerd.

Ik vat samen. Wat wordt er nu eigenlijk geregionaliseerd? Het gaat om de Plantentuin te Meise – met wat beperkingen –, een aantal onderzoekscentra en zaken die eigenlijk al zijn geregionaliseerd, zoals het plattelandsbeleid. Wat het plattelandsbeleid betreft, betreur ik dat we een aantal middelen niet hebben verworven die we via Europa toch hadden moeten kunnen krijgen. Ik zou het op prijs stellen indien de minister ons een goed overzicht zou geven van de bevoegdheden die op basis van de tekst naar Vlaanderen worden overgeheveld.

De voorzitter : Mevrouw Merckx heeft het woord.

Mevrouw Trees Merckx-Van Goey : Ik heb een aanvullende vraag over de doelgerichtheid. De heer Caluwé heeft er al op gewezen dat die noodzakelijk is voor de normering en de controle op de kwaliteit van de grondstoffen. Volgens de tekst bestaat de doelgerichtheid uit het verzekeren van de veiligheid van de voedselketen. Ik hoop dat dit wordt verduidelijkt, want alles heeft te maken met de veiligheid van de voedselketen. Heel concreet zou ik willen verwijzen naar het hypothetische

voorbeeld van de bestrijding van mond- en klauwzeer in de toekomst. Hoe zal die bestrijding er na de regionalisering uitzien? Blijft de bevoegdheid over dierenziekten een volledig federale aangelegenheid, of is dat alleen zo voor ziekten die op de mens overdraagbaar zijn?

De voorzitter : Mevrouw Vertriest heeft het woord.

Mevrouw Isabel Vertriest : We hebben er geen belang bij dat de onduidelijkheid over de regionalisering van de landbouw blijft duren. Welke timing wordt er gehanteerd? Er werd gesproken over de biolandbouw. We hebben veel plannen die op uitvoering wachten. We kunnen bijvoorbeeld iets doen met het CLO, maar dan moet de instelling wel eerst worden geregionaliseerd. Hoe langer de overdracht aansleept, hoe moeilijker het wordt om bepaalde projecten efficiënt uit te voeren.

De voorzitter : Over de partijgrenzen heen wil men weten waar we naartoe evolueren. Wordt permanent overleg gepleegd tussen de Vlaamse regering of de bevoegde minister of ministers met het federale niveau over de mogelijke overheveling van sommige bevoegdheden?

Minister Dua heeft het woord.

Minister Vera Dua : Mijnheer de voorzitter, collega's, ik wil eerst enkele algemene principes in herinnering brengen. Ik ben altijd een voorstander geweest van een verdere regionalisering van de landbouw. De landbouw in Vlaanderen verschilt erg van de Waalse. Het is dus verantwoord om voor een belangrijk aantal aspecten van het beleid een eigen Vlaamse benadering te ontwikkelen, maar we moeten erover waken dat hervormingen de belangen van de landbouwsector niet schaden. Dat is cruciaal. De situatie moet voor de individuele landbouwers leefbaar blijven. Ze moeten het gevoel hebben dat de overheid hen diensten verleent. Dat moeten we altijd voor ogen houden.

Ik ben het met de heer Caluwé volledig eens als hij zegt dat het duidelijker had gekund. Er is sprake van de normering en de controle op de kwaliteit van de grondstoffen en de plantaardige producten met het oog op het verzekeren van de veiligheid van de voedselketen. Dat alles is voor interpretatie vatbaar. Ik heb de tekst niet bij, maar mij is gezegd dat het in de memorie van toelichting allemaal iets explicieter staat. Ik kom straks nog terug op de Nederlandstalige en Franstalige teksten.

In elk geval ben ik van oordeel dat controle op kwaliteit en alles wat te maken heeft met inspectie-

Dua

diensten een federale aangelegenheid moet blijven. Dat klinkt misschien vreemd, maar dat is mijns inziens nodig om de efficiëntie niet in het gedrang te brengen. Wat was het probleem met het Federaal Voedselagentschap? De concurrentie tussen de inspectiediensten van de ministeries van Landbouw en Volksgezondheid heeft tot mistoestanden geleid. We gaan nu toch niet beginnen met de uitbouw van inspectiediensten van het Federaal Voedselagentschap én met de uitbouw van gewestelijke inspectiediensten? Ik vermoed dat zowel minister Aelvoet als de andere betrokken federale ministers die mening delen.

Vanuit die optiek moet de bestrijding van het mond- en klauwzeer een federale zaak blijven. Dat moet een bevoegdheid worden van het Federaal Voedselagentschap. Sommigen houden er een andere mening op na. Deze zaak valt echter al zo moeilijk op het Europese niveau te coördineren. Ik kan me echt niet voorstellen dat in de toekomst Vlaanderen en Wallonië de mond- en klauwzeer-epidemie verschillend zouden bestrijden. Noch de landbouwsector, noch de overheid is daarmee gediend. Dat hoort bij het Federaal Voedselagentschap thuis.

Ook het dierenwelzijn blijft een federale aangelegenheid. De controle op de kwaliteit van de dierenproductie moet federaal blijven, en het dierenwelzijn is daar een onderdeel van. Wel is de instemming van de gewesten nodig voor federale maatregelen ter bevordering van het dierenwelzijn die gevolgen hebben voor de economische aspecten van het landbouwbeleid.

In de bijzondere wet is een bepaling opgenomen over de Europese instellingen. Hierover zullen we samenwerkingsakkoorden moeten afsluiten en ervoor zorgen dat op Europees niveau de Vlaamse en Waalse landbouw goed worden verdedigd. Ik kom daar nog op terug. Verder is er nog artikel 14 over de Nationale Plantentuin, maar dat hoort niet echt in deze discussie thuis.

De interpretatie is een cruciale zaak. Het is erg belangrijk dat daarover eensgezindheid heerst. Ik wacht af, want tenslotte ligt de bal in het kamp van de heer Caluwé en de andere federale parlementsleden. Ik veronderstel dat er nog een grondig debat komt in het federale parlement. Dat moet leiden tot verduidelijkingen die betwistingen onmogelijk maken. Die verduidelijkingen zullen ook al het licht zien tijdens het overleg tussen de verschillende regeringen. Er moet dus duidelijkheid komen

over de bevoegdheden, en het moet allemaal in logische homogene bevoegdheidspakketten worden gegoten.

Het is verder van essentieel belang dat bijkomende bevoegdheden ook bijkomende mensen en middelen noodzakelijk maken. U kent ongetwijfeld de cijfers. Ongeveer 3 miljard frank van de gewone kredieten en 473 miljoen frank van de variabele kredieten worden naar de gewesten overgeheveld. Een grote brok bestaat uit de wetenschappelijke instellingen en het wetenschappelijk onderzoek. Er wordt een verdeelsleutel gehanteerd die Vlaanderen respectievelijk 50,8 en 56 percent oplevert. De niet onbelangrijke restbevoegdheden leveren Vlaanderen 873 miljoen frank en Wallonië 536 miljoen frank op. Het totaalcijfer bedraagt voor Vlaanderen 1,7 miljard frank, voor Wallonië 1,3 miljard frank.

Het prijs- en inkomensbeleid zoals dat wordt opgevat op basis van Europese landbouwrichtlijnen, gaat naar de regio's. Het BIRB wordt bijna een postbus. Er is één uitzondering op de overheveling van het prijs- en inkomensbeleid naar de regio's: de VUT-regeling is afgeschaft. Die beslissing van minister Gabriëls is logisch, want er waren bijna geen aanvragen. Wat de varkenssector betreft, heeft Vlaanderen een eigen regeling die daar min of meer op lijkt, maar in de regeling is de afbouw ervan opgenomen. Dat was bij de VUT-regeling niet het geval en vormde een probleem. Het prijs- en inkomensbeleid, en inkomenssteun en alles wat te maken heeft met marktverordeningen, gaat dus naar de regio's.

Er kunnen problemen rijzen met de vloedheid van de afhandeling van steunaanvragen van individuele boeren, want de informatiecellen van DG2 en DG3 worden niet overgeheveld. We moeten daaraan verhelpen. Sanitel is een erg belangrijk instrument, en het is logisch dat dit in federale handen blijft. Informatica moet federaal blijven, maar het is absoluut noodzakelijk dat de gewesten toegang hebben tot de informatie. Daarover moet een samenwerkingsakkoord worden afgesloten. Er zijn nu al goede contacten met minister Gabriëls, want de informatie van Sanitel is erg nuttig voor de uitbouw van de mestdatabank. Op die manier moeten we de landbouwers niet twee keer hetzelfde vragen. Zowel de Vlaamse als de Waalse regering wensen een akkoord over het medebeheer en de medefinanciering, zodat Sanitel een instrument van iedereen wordt.

Er waren onvoldoende garanties dat voor de overgedragen bevoegdheden van DG4 en DG5 ook de

Dua

bijbehorende middelen en personeel ter beschikking zouden worden gesteld. In de memorie van toelichting zijn er gelukkig enkele woordjes toegevoegd, en spreekt men van 'de betreffende middelen'. Dat is belangrijk. Dit impliceert wel dat men de cijfers van de financieringswet lichtjes zal moeten aanpassen. Daarover zal nog worden overlegd. Ik heb een afspraak met minister Aelvoet en minister Vande Lanotte om dit op het praktische vlak uit te werken, bijvoorbeeld op het vlak van personen en middelen. De vertegenwoordiging van België bij de Europese instanties is eveneens het onderwerp van een samenwerkingsakkoord. Men zal de goede gang van zaken wat moeten afwachten. Ik hoop dat bij de gewesten en op het federale niveau de wil aanwezig is om de respectievelijke posities van België, Wallonië en Vlaanderen niet in het gedrang te brengen en de stem van België in Europa fors te laten horen.

Er is misschien te weinig overleg geweest op het technische vlak. Politiek verloopt het overleg soms moeizaam, zeker omdat de materie zo technisch is. Vanuit de federale diensten is men namelijk niet enthousiast om met de geregionaliseerde diensten samen te werken. Dit is een menselijk aspect dat vaak voorkomt bij dergelijke initiatieven. Het zal wat bijgeschaafd moeten worden, zodat alles vlot kan verlopen.

Op 1 januari 2002 moet de overdracht gebeurd zijn. Ik maak me zorgen over de tussenperiode waarin de voorbereidingen moeten worden getroffen. De federale diensten zouden dan wat opener moeten functioneren, zodat de overdracht goed kan verlopen. Ik heb hierover in de nabije toekomst een vergadering met minister Gabriëls. Het is de bedoeling om tot een werkbare oplossing te komen, zowel voor de betrokken ambtenaren als voor de betrokken landbouwers.

De voorzitter : De heer Caluwé heeft het woord.

De heer Ludwig Caluwé : Ik dank de minister voor haar antwoord, waarin open inzage is gegeven in de discussies die nog lopende zijn. Ik ben het erover eens om in de eerste plaats naar de positie van de landbouwer te kijken, zodat die laatste in de hele hervorming bij wijze van spreken zijn koeien nog terugvindt. Men evolueert naar een complete versplintering. Een klein deel wordt naar de gewesten overgeheveld, maar belangrijke delen zijn verspreid over verschillende diensten en departementen op het federale niveau. De kans om duidelijk te

weten waar men terecht kan, wordt daardoor kleiner.

Minister Vera Dua : Er zullen twee aanspreekpunten zijn : het Federale Agentschap en de regionale diensten.

De heer Ludwig Decaluwé : Ik ben er niet zeker van dat het prijs- en inkomensbeleid op het vlak van de landbouw aan Franstalige zijde wordt gevolgd. De wet is hier immers niet duidelijk over. Het zou goed zijn dit duidelijk op te nemen, zodat hier niet meer wordt getwist over een interpretatie in een of andere zin.

Ik stel ten slotte vast dat de discussies nog lopende zijn. De ontwerpen die reeds werden ingediend, kunnen op belangrijke delen nog worden gewijzigd om tegemoet te komen aan wat hier naar voren wordt gebracht. Delen van DG4 en DG5 zouden bijvoorbeeld overgaan naar de gewesten, maar op dit ogenblik komt dit er nog niet in voor. De ontwerpen moeten nog worden uitgebreid.

De voorzitter : Het overleg op politiek vlak tussen het gewest en het federale niveau loopt vrij gunstig en constant, maar op het vlak van de administraties moet nog heel wat worden bijgewerkt. Politiek lopen de gesprekken vlotter dan op het administratieve vlak.

Mevrouw Trees Merckx-Van Goey : Zou het mogelijk zijn een lijstje te bezorgen met de items die volgens de minister in samenwerkingsakkoorden moeten worden opgenomen ?

Minister Vera Dua : Sanitel en het Europees voorzitterschap.

Mevrouw Trees Merckx-Van Goey : Zijn dit de twee enige ?

Minister Vera Dua : Dit zijn de twee enige, maar het neemt niet weg dat er in de loop van de volgende maanden nog punten kunnen bijkomen waarover samenwerkingsakkoorden worden afgesloten. Er is reeds een akkoord over het BIRB.

Mevrouw Trees Merckx-Van Goey : Er kan slechts een samenwerkingsakkoord worden gesloten nadat een bijzondere wet de wijziging heeft goedgekeurd.

Minister Vera Dua : Er is in die zin een akkoord binnen de regering. Er is ook een akkoord over de Plantentuin. Er zou een samenwerkingsprotocol over de gegevens van Sanitel moeten worden afge-

Dua

sloten. Er is een akkoord over de overdracht van de bevoegdheden in het kader van Europa.

Mevrouw Trees Merckx-Van Goey : Dit zijn dus de gegevens waar u vandaag een samenwerkingsakkoord over wenst te sluiten.

De voorzitter : Het incident is gesloten.

Vraag om uitleg van mevrouw Gisèle Gardeyn-Debever tot mevrouw Vera Dua, Vlaams minister van Leefmilieu en Landbouw, over het concept 'zorgboerderij'

De voorzitter : Aan de orde is de vraag om uitleg van mevrouw Gardeyn tot mevrouw Dua, Vlaams minister van Leefmilieu en Landbouw, over het concept 'zorgboerderij'.

Mevrouw Gardeyn heeft het woord.

Mevrouw Gisèle Gardeyn-Debever : Mevrouw de minister, mijnheer de voorzitter, in het kader van de verbreding en de multifunctionaliteit van de land- en tuinbouw heeft de minister in haar beleidsbrieven en ook in het programma voor plattelandsontwikkeling in Vlaanderen meermaals verwezen naar het concept zorgboerderij. Alhoewel het om een beperkt aantal bedrijven zal gaan – in Nederland spreekt men toch van een driehonderdtal bedrijven -, lijkt dit concept het stimuleren waard. Binnen de gezondheidszorg, de thuiszorg en de thuisopvang worden ze enorm gestimuleerd en aangeraden. Het lijkt gepast een en ander nu op elkaar af te stemmen.

Graag had ik van de minister vernomen in welke mate reeds een inventaris is opgemaakt van land- en tuinbouwbedrijven die zich actief met zorg bezighouden. Zijn er vanuit de administratie of het kabinet van de minister verantwoordelijken aangegeven om verder inzake zorgboerderijen te werken? Plant de minister op korte termijn nieuwe initiatieven?

De voorzitter : Minister Dua heeft het woord.

Minister Vera Dua : Eén van de strategische doelstellingen in de beleidsnota Landbouw is de ontwikkeling van verbrede activiteiten op land- en tuinbouwbedrijven. De zorgboerderijen zijn daar

een voorbeeld van. De heilzame werking van het werk op het platteland, meer in het bijzonder het werk op een landbouwbedrijf, kan therapeutisch werken. Landbouw draagt immers kwaliteiten in zich die bij uitstek geschikt zijn om de herstel mogelijkheden voor zorgvragers een goede kans te bieden. Een boerderij biedt een omgeving met het ritme van de seizoenen, de groei van planten en dieren en biedt bovendien de rust van de natuur.

Een omschrijving van bestaande land- en tuinbouwbedrijven die zich nu reeds actief bezighouden met zorg gebeurt eerder sporadisch in een aantal brochures omtrent verbreding en innovatie. Ik denk aan de brochure 'Innovatie en creativiteit in de Vlaamse land- en tuinbouw', een uitgave van de administratie Land- en Tuinbouw. Hierin wordt een beeld geschetst van de zorgboerderij van Patrick en Gerda Braem te Dikkebus. Dit initiatief is tot stand gekomen via een Leader 2-project in de Westhoek, en is financieel ondersteund door de administratie Land- en Tuinbouw van het Vlaams Gewest. Het dagcentrum De Pelgrim plaatst gedurende een aantal dagen per week mentaal gehandicapten op twee boerderijen in Oost-Vlaanderen. In de provincie Limburg zijn een aantal zorgboerderijen actief die ondersteund worden door de provincie. Sommige zorginstellingen willen vandaag voor een gedeelte een boerderijfunctie opnemen als vorm van therapie. Dit is een andere situatie dan de professionele landbouwer die een bepaalde zorgfunctie op zich neemt. Wij richten ons in de eerste plaats op deze laatsten.

In het kader van het Strategisch Project Duurzame Landbouw wordt momenteel door de administratie Land- en Tuinbouw, de ALT, een actieplan diversificatie uitgewerkt. In de provincies volgen de ingenieurs voor duurzame landbouw de initiatieven in verband met diversificatie op. In dit actieplan zullen actiepunten worden vooropgesteld rond verbreding, waarbij de sociaal gerichte verbreding een van de vier thema's is.

Het is de bedoeling een inventaris te maken, vertrekkende van bestaande knelpunten die worden gesignaleerd door land- en tuinbouwers die momenteel reeds het concept van zorgboerderijen proberen uit te werken. Vervolgens worden concreet een aantal actiepunten uitgewerkt.

Belangrijke knelpunten die de ontwikkeling en de uitbouw van zorgboerderijen vandaag hinderen zijn onder andere het ontbreken van een wettelijk kader, te weinig interesse vanuit de zorgsector, correcte vergoedingen voor de zorgboer, de gepaste ingesteldheid en kennis bij het landbouwersgezin.

Dua

Het eerste overleg met de sector heeft intussen plaatsgevonden. Er werd beslist te onderzoeken of via het VLIF ondersteuning mogelijk is voor de overnachtingsfaciliteiten op de zorgboerderij. Dit moet nog worden gespecificeerd. Er is eveneens beslist te onderzoeken of in functie van de diversificatie in de landbouw steun kan worden gegeven voor de tijd die de landbouwer spendeert aan de zorgboerderij. In het kader van de voorstellen van de sector gaan we overleg opstarten met de ministers Vogels en Landuyt.

We hebben ook overleg met de zorgsector gehad. De bereidheid om in deze projecten te investeren neemt toe. We willen een aantal proefprojecten opstarten. Ik geloof hier zeer sterk in. Uit contacten met landbouwers blijkt dat de bereidheid en de interesse groot zijn.

De voorzitter : Bestaat er op dit ogenblik reeds zo'n proefproject ?

Minister Vera Dua : Er zijn reeds een aantal zorgboerderijen. Het grote probleem is dat zij zonder kader werken. De zorgboeren krijgen geen vergoeding, het is vrijwilligerswerk. Het is de bedoeling hier een kader voor te creëren.

De voorzitter : Mevrouw Gardeyn heeft het woord.

Mevrouw Gisèle Gardeyn-Debever : Mevrouw de minister, ik dank u voor uw antwoord. Een van de redenen voor mijn vraag was dat enkele boerderijen in mijn buurt daarin geïnteresseerd zijn. Eén boerderij ligt naast een psychiatrisch ziekenhuis. Heb ik u goed begrepen dat het beter is dat de boer zelf de vraag stelt ?

Minister Vera Dua : Als er steun wordt gevraagd, kan ik alleen maar steun geven aan de individuele landbouwer. Dat neemt niet weg dat bijvoorbeeld een psychiatrische instelling naar ons kan komen. We zijn momenteel trouwens iets aan het zoeken voor een instelling die zich bezighoudt met ex-drugsverslaafden.

De voorzitter : Het incident is gesloten.

Vraag om uitleg van mevrouw Gisèle Gardeyn-Debever tot mevrouw Vera Dua, Vlaams minister van Leefmilieu en Landbouw, over het aandeel van het platteland in het Vlaams actieplan Armoedebestrijding

De voorzitter : Aan de orde is de vraag om uitleg van mevrouw Gardeyn tot mevrouw Dua, Vlaams minister van Leefmilieu en Landbouw, over het aandeel van het platteland in het Vlaams actieplan Armoedebestrijding.

Mevrouw Gardeyn heeft het woord.

Mevrouw Gisèle Gardeyn-Debever : Mijnheer de voorzitter, mevrouw de minister, collega's, vorige week nog heeft de Koning Boudewijnstichting over de armoede op het platteland gesproken.

Op 23 februari jongstleden heeft de Vlaamse regering het Vlaams Actieplan Armoedebestrijding goedgekeurd. Dit plan wordt gecoördineerd vanuit het kabinet van de minister van Welzijn, Gezondheid en Gelijke Kansen, maar heeft uiteraard ook een uitwerking op beleidsvlakken van andere Vlaamse ministers.

In het actieplan wordt een paar maal verwezen naar het onderscheid tussen stad en platteland qua aanpak van armoedebestrijding. Het blijft echter allemaal vrij vaag en weinig uitgewerkt. Enkel in het hoofdstuk 'Concrete Beleidsmaatregelen – Recht op Inkomen' worden concrete maatregelen voorgesteld voor de financiële armoede op het platteland. Opvallend hierbij is dat men zich beperkt tot enkel de armoede in de land- en tuinbouw, ook al is dit uiteraard wel belangrijk. De drie maatregelen die daar voorgesteld worden, zijn identiek aan die in de beleidsbrief van de minister van Landbouw, maar er wordt voorgesteld ze toegankelijker te maken.

Mevrouw de minister, ik heb de volgende vragen. Op welk beleidsniveau gebeurt de onderlinge afstemming van deze maatregelen ? Hoe wilt u de voorgestelde maatregelen toegankelijker maken ? Is er overleg met de landbouworganisaties ? Ziet u nog andere doelgroepen op het platteland qua armoedebestrijding ?

De voorzitter : Mevrouw Vertriest heeft het woord.

Mevrouw Isabel Vertriest : Ik wil me aansluiten bij de vragen van mevrouw Gardeyn. Daarnaast wil ik toch ook vragen of er een afstemming gebeurt met de volledige welzijnssector. In hoeverre is er een afstemming tussen de bestrijding van de armoede bij landbouwers en de armoedebestrijding in het algemeen ?

De voorzitter : Minister Dua heeft het woord.

Minister Vera Dua : Mijnheer de voorzitter, collega's, iedereen is er zich ondertussen wel al van bewust geworden dat de problematiek van de armoede op het platteland onderschat wordt. Die armoede is minder geconcentreerd en bijgevolg minder zichtbaar dan de armoede in het stedelijk gebied. Op het platteland is er dus zeker sprake van verdoken armoede. Daar moeten we iets aan doen. Het is de bedoeling dit probleem in nauw overleg met minister Vogels aan te pakken. Het zou goed zijn als dit zou gebeuren in het kader van het geïntegreerd plattelandsbeleid.

Ondertussen zijn er al een aantal maatregelen genomen. Het klopt echter wel dat dit momenteel specifiek voor landbouwers geldt. Dit zou dus inderdaad moeten worden opengetrokken. In het verleden is er al een besluit geweest waardoor land- en tuinbouwbedrijven in financiële moeilijkheden subsidies konden krijgen ter ondersteuning. In het begin van mijn ambtsperiode heb ik de modaliteiten gewijzigd om daarvoor in aanmerking te komen. Daardoor kunnen er meer bedrijven aanspraak maken op die subsidies. Dit heeft echter slechts een beperkte impact gehad. Vorig jaar hebben ongeveer vijftig bedrijven een beroep gedaan op die begeleiding. We hebben ook een overleg georganiseerd met de centra die erkend zijn om die begeleiding te verzorgen.

Er zijn twee redenen voor het beperkte succes van die maatregel. Ten eerste ligt het subsidieniveau per dossier te laag. Ten tweede ontbreekt een sociale begeleiding bij degenen die de land- en tuinbouwactiviteit stop willen zetten. Nu was het immers zo dat een boekhouder de landbouwer bijstond. Daarmee was dan de kous af. De ervaring heeft uitgewezen dat dit onvoldoende is.

We hebben nu een nieuw besluit in voorbereiding. Daarbij kan een hoger bedrag per bedrijf worden geheroënteerd. Er is nu ook de mogelijkheid om subsidies te krijgen voor de sociale begeleiding van de landbouwers die ermee stoppen. Op die manier neemt men de welzijnssector mee op in de maatregelen.

Over dit alles is er overleg geweest met de verschillende landbouworganisaties en met de projectverantwoordelijken die een dergelijk project in de Westhoek en in het Meetjesland hebben begeleid. Die hebben al een knowhow opgebouwd vanuit de pilootprojecten. Nu moeten we dat veralgemenen.

Binnen het integraal plattelandsbeleid is een van de actiepunten de armoedebestrijding op het platteland. Het is de bedoeling dat tegen 2002 nieuwe maatregelen worden opgemaakt. Vooraf zal er natuurlijk wel nog overleg moeten worden gepleegd met minister Vogels. Op die manier kunnen we dan op de meest aangewezen manier maatregelen voorstellen.

De voorzitter : Het incident is gesloten.

– *Het incident wordt gesloten om 11.37 uur.*
